

POMIARY STRUKTURY GEOMETRYCZNEJ POWIERZCHNI GŁADZI TULEI CYLINDROWYCH - PRAKTYCZNE PROBLEMY I OCZEKIWANIA

Dr inż. Józef Gruszka

Mgr Rafał Maciejewski

- 1. Rola i zadania tulei cylindrowej oraz gładzi tulei w układzie tłokowo - cylindrowym silnika spalinowego**
- 2. Proces obróbki i kształtowania struktury powierzchni gładzi tulei cylindrowej**
- 3. Nowe kierunki kształtowania powierzchni gładzi tulei cylindrowych**
- 4. Struktura topografii powierzchni gładzi tulei cylindrowej**
- 5. Parametry struktury geometrycznej opisujące powierzchnię gładzi tulei cylindrowej**
- 6. Punkty pomiarowe SGP gładzi tulei cylindrowej oraz z tym związane warunki pomiarów**
- 7. Wyniki pomiarów SGP gładzi tulei cylindrowej**
- 8. Różnice w wynikach pomiarów – test**
- 9. Podsumowanie – problemy i oczekiwania**

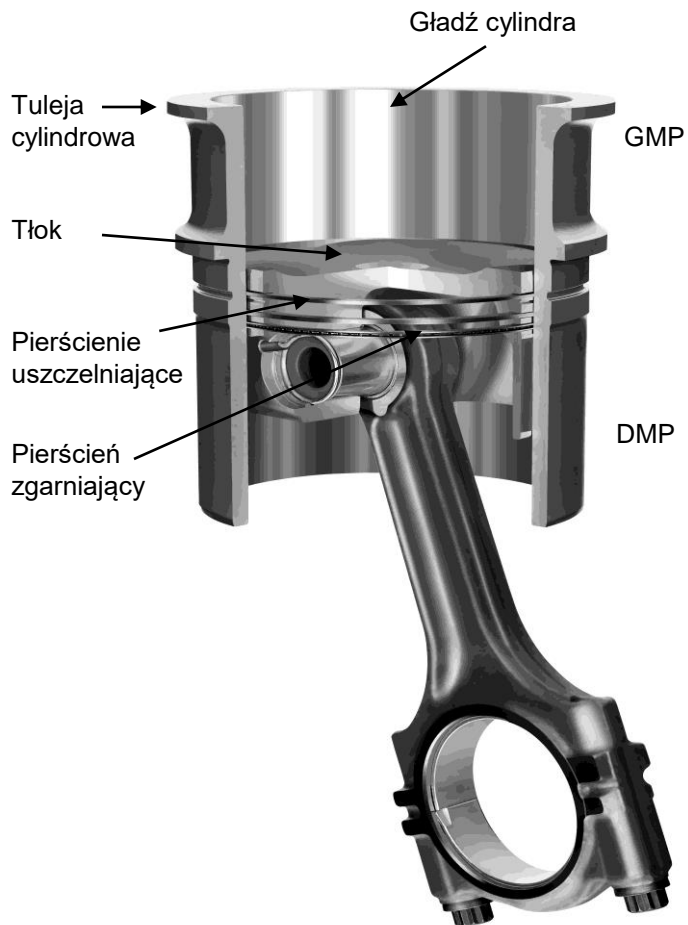
POMIARY SGP GŁADZI TULEI CYLINDROWYCH

PRAKTYCZNE PROBLEMY I OCZEKIWANIA

Rola i zadania tulei cylindrowej / gładzi tulei cylindrowej w układzie TPC silnika spalinowego

MAHLE

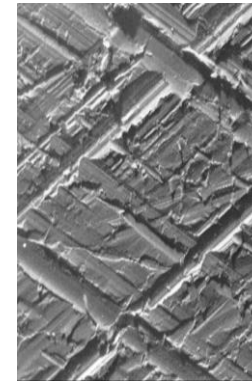
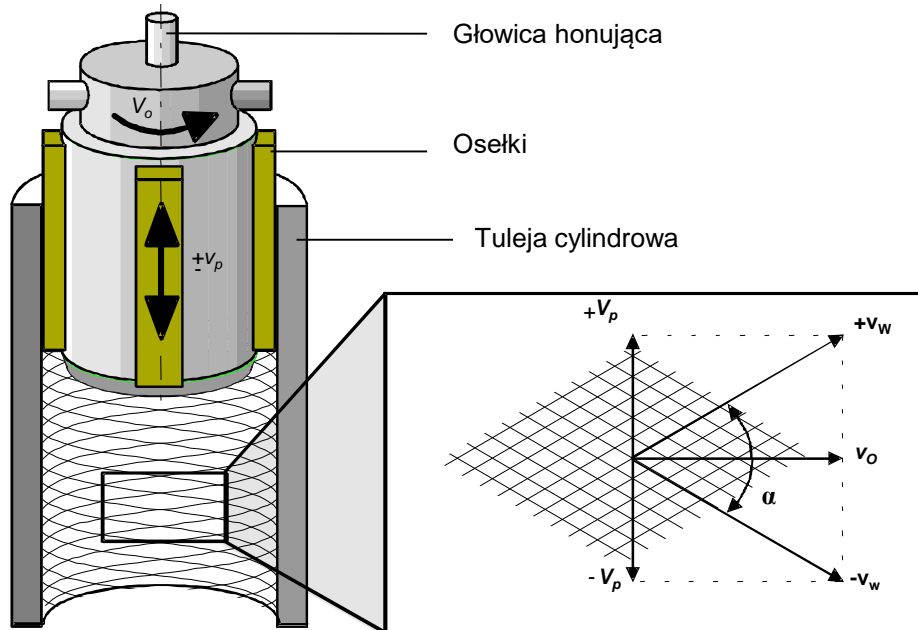
Driven by performance

- Utworzenie skutecznego uszczelnienia przestrzeni roboczej silnika spalinowego
- Prowadzenie tłoka i pierścieni tłokowych w czasie suwów pracy pomiędzy GMP a DMP
- Odprowadzenie ciepła z tłoka i z pierścieni tłokowych poprzez ściankę tulei do czynnika chłodzącego tuleję
- Przeniesienie zmiennych obciążeń mechanicznych oraz termicznych
- Kształtowanie filmu olejowego przy współpracy z tłokiem i pierwszym pierścieniem uszczelniającego
- Zminimalizowanie strat tarcia podczas suwów tłoka i pierścieni tłokowych pomiędzy GMP a DMP
- Skrócenie okresu docierania i zmniejszenie zużycia oleju i emisji cząstek stałych
- Eliminowanie awaryjnych zużyć i zwiększenie trwałości

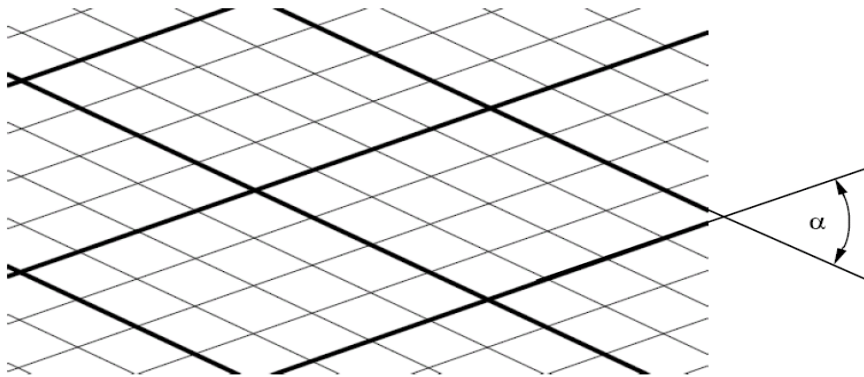
Proces obróbki i kształtowania struktury powierzchni gładzi tulei

Głowica honująca

Struktura topografii powierzchni

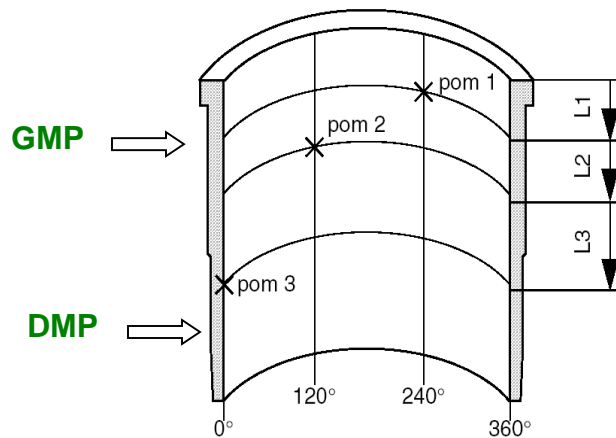
Struktura topografii powierzchni gładzi tulei cylindrowej

1. Struktura warstwy tlenków, charakterystyczna dla wszystkich metali grubości kilku nanometrów,
2. Struktura wierzchołków i wgłębień, które tworzy kształt geometryczny powierzchni gładzi ,
3. Struktura warstwy odkształconej plastycznie w wyniku procesu obróbki honowaniem,
4. Struktura warstwy zniekształconej w procesie obróbki cieplnej lub oddziaływania promieni lasera ,
5. Struktura materiału rdzenia

Miejsca punktów pomiarowych oraz warunki pomiarów

WARUNKI POMIARÓW

Promień końcówki pomiarowej		R 2 μ m
Kąt końcówki pomiarowej		90 °
Nacisk pomiarowy		1 mN
Prędkość pomiaru		0,50 mm/s
Odcinek pomiarowy		12,5 mm
Cut - off		2,5 mm
		$\lambda_s = 0,008$ mm
Filtr		RK lub ISO 13565
Głowica pomiarowa		Bez ślizgacza
Wyznaczanie parametrów chropowatość	2D	PN – EN ISO 13565-2
	3D	
Przyrządy pomiarowe		
Mahr		MahrSurf XR 20
Taylor Hobson		Form Talysurf Series2
Hommelwerke		T - 1000

- miejsce pomiarów w strefie współpracy gładzi tulei
- ilość punktów pomiarowych zależy od uzgodnień z producentem silnika (od 3 – 9)
- położenie punktów pomiarowych jest związane z pojemnością silnika

RÓŻNICE W POMIARACH SGP GŁADZI TULEI CYLINDROWEJ – TEST „ROUND ROBIN”

MAHLE

Driven by performance

Przyrząd pomiarowy	Wartości pomiarów *				
	Rpk	Rk	Rvk	Mr1	Mr2
Mahr - MahrSurf XR 20	0,11	0,42	1,58	5,5	76,2
Taylor Hobson - Form Talysurf Series2	0,14	0,54	1,72	5,7	78,4
Hommelwerke – T 8000	0,13	0,40	1,57	5,5	77,1

*Podane wartości są wartościami średnimi z 30 – pomiarów

OCZEKIWANIA OD NAUKI

1. Opracowanie modelu softwerowego dla urządzeń do pomiaru chropowatości
 2. Interpretacja określania „Zdolności systemów pomiarowych – dla urządzeń do pomiaru chropowatości”
- 2.1. Wymagania według:
- Measurement System Analysis – Analiza Systemów Pomiarowych, wydanie trzecie
 - QS – 9000
 - VDA 6.1

Dla wzorca wyznaczenie wskaźników: $C_g \geq 1,33$ min.
 $C_{gk} \geq 1,33$ min.

Warunek jest spełniony

Wzorzec chropowatości badany parametr - Rz	
Cg	1,80
Cgk	2,10

Gdzie: C_g – potencjał systemu pomiarowego (gauge potential index)
 C_{gk} - wskaźnik zdolność systemu pomiarowego (gauge capability index)

Dla mierzonych części wyznaczenie wskaźników : $R\&R \leq 10\%$

Warunek jest nie spełniony

Badanie przeprowadzone dla gładzi tulei cylindrowej	
Rpk	41,89 %
Rk	54,37%
Rvk	84,70%
Mr1	52,18%
Mr2	16,23%

gdzie: R&R – Powtarzalność i Odtwarzalność / Repeatability & Reproducibility